

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH240001
NAZWA OBSZARU Cieszyńskie Źródła Tufowe

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH240001	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Cieszyńskie Źródła Tufowe

1.4. Data opracowania 2003-03	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2004-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2008-03
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-05
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 25 marca 2022 r. w spr. soo Cieszyńskie Źródła Tufowe (PLH240001)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
18.7157

Szerokość geograficzna
49.724

2.2. Powierzchnia [ha]:

266.89

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2   Nazwa regionu

PL22	Śląskie
------	---------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
6510			1.87		P	D			
7220			0.32		G	B	B	B	B
7230			0.03		P	D			
9130			17.65		G	B	C	B	B
9170			147.66		G	B	C	C	B
91E0			11.62		G	B	C	C	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

--	--	--

Gatunki				Populacja na obszarze						Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A	1188	Bombina bombina			p				P	DD	D			
A	1166	Triturus cristatus			p				P	DD	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N23	0.64
N16	59.55
N19	3.84
N12	35.97
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar położony jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego, nazywanej zwyczajowo Pogórzem Cieszyńskim. W skład ostoi wchodzi cztery izolowane obszary aktywnych współcześnie źródeł z depozycją martwicy wapiennej (tufów wapiennych i trawertynów) i towarzyszącą im typową florą mszaków (ze związku Cratoneurion) - Morzyk (351,4 m n.p.m., Grodziec, gm. Jasienica, pow. bielski), Las Grabicz (410 m n.p.m., na pograniczu Golezowa, Dzięgielowa, i Cisownicy, gm. Golezów, pow. cieszyński), Las Kamieniec (387,7 m n.p.m., między Ogrodzoną i Gumną, gm. Dębowiec, pow. cieszyński) i Skarpa Wiślicka (361,7 m n.p.m., Wiślica, gm. Skoczów, pow. cieszyński). Zalesione zbocza łagodnych wzgórz pocięte są licznymi głębokimi dolinkami wciosowymi, na dnie których sączą się stałe lub okresowe strumienie. Wzgórzka należące do ostoi zbudowane są ze skał, należących do silnie sfałdowanej płaszczowiny cieszyńskiej (warstwy cieszyńskiej). Dominującymi skałami są tu margle i łupki z wkładkami wapieni (tzw. dolne i górne łupki cieszyńskie) oraz wapień cieszyński, które ze względu na większą odporność budują większość kulminacji Pogórza Cieszyńskiego. Reprezentują one szczególny typ fliszu wapiennego, wyjątkowego w Polskich Karpatach Fliszowych. Ciekawostką geologiczną jest występowanie wśród skał osadowych, żył skał magmowych -

cieszynitów, które uległy sfałdowaniu wspólnie z osadami płaszczowiny cieszyńskiej. Wychodnie tych skał odsłaniają się w nieczynnych kamieniołomach w okolicach Golezowa i Grodzca. Osobliwością przyrodniczą ostoji są źródła wypływające na kontakcie wapieni cieszyńskich z marglami i łupkami. Niektórym ze źródeł towarzyszy zjawisko czynnej depozycji martwic wapiennych (tufów wapiennych i trawertynów). Depozycja martwic przebiega tu zarówno na drodze fizycznej (na progach) jak i biologicznej (przy udziale mchów i glonów).

4.2. Jakość i znaczenie

Przedmiotami ochrony obszaru są siedliska przyrodnicze: 7220 – źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 9130 – żyzne buczyny (*Dentario glandulosae*-Fagenion, *Galio odorati*-Fagenion), 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

7220 – źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*.

Siedlisko występuje we wszystkich czterech enklawach obszaru Natura 2000. Zlokalizowane jest w odcinkach źródłiskowych cieków oraz wzdłuż ich koryt. Zajmuje niewielkie powierzchnie. Jest ubogie w gatunki charakterystyczne. Wyraźny jest w nim udział gatunków ekspansywnych i nitrofilnych.

Dominującym w obszarze podtypem siedliska jest: 7220–1 Petryfikujące źródła z utworami tufowymi (*Cratoneurion*).

Zachowanie siedliska w sieci Natura 2000: FV/U1 (ALP/CON) - Struktura i funkcje FV/U1 (ALP/CON), perspektywy ochrony FV/U1 (ALP/CON) – zgodnie z aktualnym RAPORTEM dla Komisji Europejskiej. Oceny stanu siedliska w granicach obszaru Natura 2000:

Powierzchnia względna: $B: 15\% \geq p > 2\%$. Powierzchnia siedliska to 0,32 ha, co stanowi 10,667% z raportowanej dla Polski powierzchni siedliska 7220, wynoszącej 0,03 km², w tym 0,02 km² w regionie kontynentalnym (CON).

Reprezentatywność: B – dobra. Siedlisko stosunkowo ubogie w gatunki charakterystyczne, jednak stosunkowo stale występują rzeżucha gorzka i żebrowiec paprociowaty, pojawiają się też dodatkowe gatunki. Siedlisko wykształcone jest w naturalnych źródłiskach i korytach cieków. Intensywnie wytrąca się martwica wapienna.

Stan zachowania: B – dobry, w tym:

Stopień zachowania struktury: II – dobrze zachowana.

Na części płatów brak osłony drzewostanu i rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych, jednak większość stabilna i z odpowiednio rozwiniętą roślinnością. W części stanowisk obniżone uwodnienie, jednak nie ma ono na razie dużego wpływu na siedlisko. Erozja występuje, jednak ma charakter przede wszystkim erozji wgłębnej i jej wpływ na funkcjonowanie siedliska jest ograniczony.

Stopień zachowania funkcji: II – dobre perspektywy.

Rozpad lub prześwietlenie drzewostanu będą w dalszym ciągu się utrzymywać, oddziałując na strukturę roślinności siedliska. Występują zagrożenia związane z gospodarką człowieka, jednak są one ograniczone do konkretnych stanowisk i nie stanowią zagrożenia dla przetrwania siedliska. Możliwe nasilenie się obniżenia uwodnienia i erozji wgłębnej w związku z nasileniem susz oraz zwiększeniem udziału deszczy nawalnych. Generalnie jednak perspektywy przetrwania siedliska i utrzymania w stanie niepogorszonym są dobre – region cechuje się optymalnymi warunkami (m.in. duże opady) dla funkcjonowania siedliska, a presja człowieka jest ograniczona (m.in. w związku z ochroną rezerwatową części stanowisk).

Możliwości odtworzenia: II (odtworzenie możliwe przy średnim nakładzie środków).

Erozja ograniczana jest samoczynnie przez gromadzenie martwego drewna w płatach siedliska. Regeneracja drzewostanu lub wykształcenie wysokiego podszytu jest bardzo prawdopodobne bez udziału człowieka, wymaga jednak czasu.

Zgodnie z zasadami oceniana, w przypadku oceny II stopnia zachowania struktury oraz stopnia zachowania funkcji, stan zachowania przyjmuje wartość B niezależnie od możliwości odtworzenia.

Ocena ogólna (ranga w obszarze): B – dobra

Siedlisko w obszarze cechuje się nieco obniżoną reprezentatywnością w związku z niezbyt dużym bogactwem gatunków charakterystycznych, natomiast dobrze reprezentowane są jego komponenty nieożywione. Występujące zagrożenia mają ograniczony wpływ na siedlisko, możliwe jest też ograniczenie ich wpływu, w tym spontaniczne wynikające z naturalnych procesów. Część powierzchni chroniona jest w rezerwach przyrody. Generalnie perspektywy siedliska są dobre.

9130 – żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion).

Płaty siedliska występują w rozproszeniu w całym obszarze – pojedynczo (wyjątkowo 2) w każdej z 4 enklaw. Zajmują partie szczytowe wzniesień, ich stoki (szczególnie północne) oraz wyniosłości i drobne grzbiety. Teren często cechuje się dużym nachyleniem oraz szkieletowymi glebami. W drzewostanie dominuje buk, choć na niektórych stanowiskach zaznacza się duży udział lipy drobnolistnej i grabu. Podszyt jest rozwinięty w różnym stopniu, zdominowany przez odnowienie drzew. Runo bogate w gatunki, w tym typowe dla buczyn, jednak w wielu miejscach o niezbyt dużym pokryciu, przede wszystkim w związku z silnym rozwojem podszytu.

Dominującym w obszarze podtypem siedliska jest: 9130-3 Żyzna buczyna górską (Dentario enneaphylli-Fagetum i Dentario glandulosae-Fagetum).

Zachowanie siedliska w sieci Natura 2000: U1 (ALP/CON) - Struktura i funkcje U1 (ALP/CON), perspektywy ochrony FV (ALP/CON) – zgodnie z aktualnym RAPORTEM dla Komisji Europejskiej.

Oceny stanu siedliska w granicach obszaru Natura 2000:

Powierzchnia względna: C (2 % $\geq$ p > 0 %). Powierzchnia siedliska to 17,65 ha, co stanowi 0,007 % z raportowanej dla Polski powierzchni siedliska 9130, wynoszącej 2600 km², w tym 1400 km² w regionie kontynentalnym (CON).

Reprezentatywność: B – dobra. Siedlisko cechuje się drzewostanem w przewadze bukowym, jednak wykazującym nawiązania do grądów (udział grabu i lipy drobnolistnej). Nawiązania te wynikają z występowania części płatów na stokach niezbyt silnie nachylonych i o stosunkowo głębokich glebach, na wysokości typowej grądów. Największy płat cechuje się bardziej typowym dla siedliska drzewostanem. Podszyt jest dobrze wykształcony i składa się głównie z młodych osobników drzew – jest to cecha typowa siedliska. Runo jest bogate w gatunki, w większości wspólne z grądami, jednak występują też typowe dla buczyny górskiej w odmianie karpackiej.

Stan zachowania: B – dobry, w tym:

Stopień zachowania struktury: II – dobrze zachowana.

Duża część płatów ze stosunkowo starym, zwartym drzewostanem, jednak część prześwietlona na skutek gospodarki leśnej (trzebieże). Na jednym stanowisku zamieranie starszych buków. Zauważalny udział gatunków inwazyjnych, szczególnie niecierpka drobnokwiatowego. Ich wpływ na stan siedliska jest jednak bardzo ograniczony. W płatach poza rezerwatami zbyt niska ilość martwego drewna i mikrosiedlisk drzewnych.

Stopień zachowania funkcji: II – dobre perspektywy.

Za wyjątkiem jednego stanowiska brak oznak zamierania drzew. Głównym zagrożeniem jest gospodarka leśna, jednak w przypadku jej modyfikacji możliwa jest samoczynna akumulacja odpowiedniej ilości martwego drewna i mikrosiedlisk drzewnych oraz ograniczenie ekspansji gatunków inwazyjnych.

Możliwości odtworzenia: II (odtworzenie możliwe przy średnim nakładzie środków).

Akumulacja martwego drewna nastąpi samoczynnie, m.in. w związku z dużą zasobnością drzewostanów.

Usunięcie gatunków inwazyjnych możliwe za wyjątkiem niecierpka drobnokwiatowego.

Zgodnie z zasadami oceniana, w przypadku oceny II stopnia zachowania struktury oraz stopnia zachowania funkcji, stan zachowania przyjmuje wartość B niezależnie od możliwości odtworzenia.

Ocena ogólna (ranga w obszarze): B – dobra

Siedlisko w obszarze cechuje się nieco obniżoną reprezentatywnością w związku z nawiązaniem do grądów. Część powierzchni chroniona jest w rezerwach przyrody, poza tym jednak wyraźna jest bardzo mała ilość martwego drewna. Generalnie perspektywy siedliska są dobre, możliwe są też dodatkowe działania ochronne polepszające jego stan.

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum).

Siedlisko dominuje we wszystkich enklawach obszaru, szczególnie w Lesie Kamieniec i Lesie Grabicz.

Zajmują różnorodne warunki środowiska – od stosunkowo ciepłych szczytów wzgórz po wilgotne, chłodniejsze obniżenia. W związku z tym różnią się znacznie składem runa, ale też udziałem różnych gatunków w drzewostanie. Generalnie jednak runo jest bogate w gatunki typowe dla siedliska. W drzewostanie dominują lipa drobnolistna i grab, częste są też dąb szypułkowy, jawor, klon polny, buk, jesion i sztucznie wprowadzony modrzew. W związku z gospodarką leśną częste są prześwietlenia drzewostanu, a w lukach dominują gatunki ekspansywne.

Dominującym w obszarze podtypem siedliska jest: 9170-2 Grąd Subkontynentalny (Tilio-Carpinetum)

Zachowanie siedliska w sieci Natura 2000: U2(CON)/U2(ALP) (Struktura i funkcje U2(CON)/U2(ALP), perspektywy ochrony U1(CON)/U1(ALP)) – zgodnie z aktualnym RAPORTEM dla Komisji Europejskiej

Oceny stanu siedliska w granicach obszaru Natura 2000:

Powierzchnia względna: C ($2\% \geq p > 0\%$). Powierzchnia siedliska to 147,66 ha, co stanowi 0,050 % z raportowanej dla Polski powierzchni siedliska 9170, wynoszącej 2965 km² (w tym 2950 km² w regionie kontynentalnym).

Reprezentatywność: B: dobra. Duża część płatów wysoce reprezentatywna dla siedliska. Drzewostan cechuje się dominacją gatunków typowych dla siedliska tj. grabu i w mniejszej ilości lipy drobnolistnej, jednak istotną domieszkę stanowią buk, jesion, dąb szypułkowy i klon polny. Skład drzewostanu części płatów wskazuje na jego regeneracyjne pochodzenie (udział brzoź i duży udział czereśni). Runo najczęściej jest bogate w gatunki typowe, a także rzadkie. Na dużej powierzchni występuje jednak wyraźny udział gatunków wilgociolubnych, stanowiący nawiązania do łągów.

Stan zachowania: B (dobry), w tym:

Stopień zachowania struktury: II – dobrze zachowana.

W drzewostanie znaczny udział modrzewia, pochodzącego z nasadzeń. Drzewostany w przewadze młode, o ujednocionej strukturze wiekowej. Lokalnie silne prześwietlenie w związku z zamieraniem i usuwaniem występującego w znacznej domieszce jesionu. Bardzo małe ilości martwego drewna i mikrosiedlisk drzewnych. W runie zaznacza się udział gatunków ekspansywnych i obcych inwazyjnych.

Stopień zachowania funkcji: III – średnie lub niekorzystne perspektywy.

Brak zagrożenia związanego z zanikiem lub znacznym pogorszeniem stanu siedliska. Jednak przy utrzymaniu obecnego sposobu prowadzenia gospodarki leśnej brak szans na poprawę, a lokalnie znaczne zagrożenie pogorszeniem stanu. Wiek drzewostanu będzie stopniowo wzrastał, a przy odpowiednim modyfikacjom gospodarki leśnej możliwa jest poprawa struktury oraz zwiększenie ilości martwego drewna i mikrosiedlisk drzewnych, a także zmniejszenie udziału gatunku obcego (modrzewia) w drzewostanie.

Prawdopodobne jest jednak dalsze rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych.

Możliwości odtworzenia: II – możliwe przy średnim nakładzie środków.

Poprawa stanu siedliska wymaga pozostawiania drzew mikrosiedliskowych i martwego drewna oraz przebudowy drzewostanów w celu eliminacji modrzewia. Zmniejszenie prześwietlania drzewostanów (m.in. zmiana typów rębni) pozwoliłaby na ograniczenie rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych.

Ocena ogólna (ranga w obszarze): B: dobra.

Płaty siedliska w obszarze często w wysokim stopniu reprezentatywne, jednak część wykazuje nawiązania do łągów lub cechy typowe dla stadiów regeneracyjnych siedliska. Drzewostany młode i o uproszczonej strukturze, ze znaczącym udziałem modrzewia. Brak jest martwego drewna i drzew mikrosiedliskowych. Część problemów może być stosunkowo szybko rozwiązana przez modyfikację gospodarki leśnej w Lasach Państwowych.

91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

Siedlisko występuje we wszystkich enklawach obszaru, prawie wszędzie zajmując małe powierzchnie wzdłuż niewielkich cieków. Jedynie na stoku w rezerwacie przyrody Skarpa Wiślicka oraz w północnej części Lasu Grabicz płaty są większe. Drzewostan siedliska jest w wielu miejscach bardzo prześwietlony, częściowo z powodu wywołanego chorobami grzybowymi zamierania jesionów wynisłych *Fraxinus excelsior* i wiązków *Ulmus glabra*, częściowo w wyniku gospodarki leśnej. W warstwie tej na większości stanowisk dominuje lipa drobnolistna *Tilia cordata* – gatunek typowy dla sąsiadujących z siedliskiem lasów grądowych. Oprócz niej w drzewostanie występują m.in. jesiony oraz olsze czarne *Alnus glutinosa*. Runo przeważnie jest typowe dla podgórskich łągów, jednak ze względu na prześwietlenie drzewostanu, w wielu miejscach znaczny udział mają gatunki ekspansywne, zwłaszcza pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*.

Dominującym w obszarze podtypem siedliska jest: 91E0-5 Podgórski łąg jesionowy *Carici remotae*-*Fraxinetum*

Zachowanie siedliska w sieci Natura 2000: U2(CON)/U1(ALP) (Struktura i funkcje U2(CON)/U1(ALP), perspektywy ochrony U1(CON)/U1(ALP)) – zgodnie z aktualnym RAPORTEM dla Komisji Europejskiej Oceny stanu siedliska w granicach obszaru Natura 2000:

Powierzchnia względna: C ($2\% \geq p > 0\%$). Powierzchnia siedliska to 11,62 ha, co stanowi 0,011 % z raportowanej dla Polski powierzchni siedliska 91E0, wynoszącej 1068 km² (w tym 1025 km² w regionie kontynentalnym).

Reprezentatywność: B: dobra

Siedlisko związane z niewielkimi ciekami i wysiękami na stokach, co jest typowe dla podtypu 91E0-5.

Drzewostan złożony przede wszystkim z jesionu, olszy czarnej i wiązu górskiego, jednak występuje istotny udział lipy drobnolistnej, która jest też składnikiem podszytu. Przeważają w nim jednak gatunki typowe dla siedliska. Runo jest typowe dla siedliska, zwykle bogate w gatunki, pomimo dominacji kilku z nich –

szczególnie pokrzywy.

Stan zachowania: C: średni lub zubożały, w tym:

Stopień zachowania struktury: III: elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane. Cieki generalnie są nieuregulowane. Gleba jednak częściowo przesuszona w związku z zmniejszeniem opadów i zwiększeniem parowania na skutek zmian klimatycznych. Drzewostany większości stanowisk są bardzo silnie prześwietlone w związku z zamieraniem jesionu (w przeszłości dominujący na większości stanowisk) i wiązu górskiego (w przeszłości dominacja na największym powierzchniowo stanowisku) na skutek chorób grzybowych. Na dużych powierzchniach następuje długotrwały rozpad drzewostanu. Efektem tego jest bardzo silny rozwój ekspansywnych gatunków runa, zwłaszcza pokrzywy. Dość licznie pojawiają się tu gatunki inwazyjne. Poza rezerwatami niski poziom martwego drewna, szczególnie wielkowymiarowego. Stopień zachowania funkcji: III – średnie lub niekorzystne perspektywy.

Brak drzewostanu na dużych powierzchniach skutkuje negatywnymi zmianami w runie (rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych). Regeneracja drzewostanu zachodzi, jednak w ograniczonym zakresie i jest procesem długotrwałym. Ponadto w obszarze utrzymują się patogeny grzybowe – na niektórych żywych jesionach widoczne są objawy chalarozy i możliwe są dalsze obumarcia. W drzewostanach gospodarczych drzewa są profilaktycznie usuwane wraz z potencjalnymi zasobami martwego drewna. Prawdopodobnie jednak część osobników cechuje się nieco wyższą odpornością i może stanowić bazę do odnowienia. W perspektywie 10 lat odtworzenie zwartej drzewostanu niemożliwe.

Możliwości odtworzenia: III – trudne lub niemożliwe.

Zastąpienie ubytków drzewostanu innymi gatunkami niemożliwe – doprowadziłoby do zmiany charakteru siedliska lub utraty jego cech. Typowa dla siedliska olsza czarna preferuje większą wilgotność niż występująca na większości powierzchni pozbawionych drzewostanu. Brak możliwości zwiększenia wilgotności podłoża. Stosunkowo łatwe zwiększenie ilości martwego drewna i usunięcie bardziej problematycznych gatunków obcych.

Zgodnie z zasadami oceniania, w przypadku oceny III stopnia zachowania struktury oraz stopnia zachowania funkcji, stan zachowania przyjmuje wartość C niezależnie od możliwości odtworzenia.

Ocena ogólna (ranga w obszarze): C: znacząca.

Płaty siedliska w obszarze są w wysokim stopniu reprezentatywne i bogate gatunkowo, z niewielkimi nawiązaniem do grądów. Ocena stanu obniżona w związku z zamieraniem i rozpadem drzewostanu, któremu brak jest możliwości przeciwdziałania, a także powiązanymi zmianami w runie.

Ponadto na terenie obszaru występują siedliska i gatunki niebędące przedmiotem ochrony obszaru:

6510 – Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Siedlisko w obszarze cechuje nieznacząca reprezentatywność (D) z uwagi na zubożenie struktury florystycznej w stosunku do wzorca syntaksonomicznego (położenie na krańcach zasięgu pionowego oraz zbyt intensywne użytkowanie rolne).

7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Siedlisko w obszarze cechuje nieznacząca reprezentatywność (D) z uwagi na zaniedbywalną powierzchnię.

1188 – kumak nizinny *Bombina bombina*

Populacja ocena D (populacja nieistotna). Występowanie tego gatunku na opisywanym obszarze jest nieznaczące dla jego ochrony. Dane odnośnie do tego gatunku mają charakter archiwalny.

1166 – traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Populacja ocena D (populacja nieistotna). Występowanie tego gatunku na opisywanym obszarze jest nieznaczące dla jego ochrony. Dane odnośnie do tego gatunku mają charakter archiwalny.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne		
	Zagrożenia i presje	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) / Wewnętrzne

Poziom	[kod]	[kod]	zewnątrzne [i o b]
M	B02.01.01		i
L	H02.06		b
M	A02.03		b
M	E01.03		b
M	D01.02		b
M	G01.03		i
M	D01.02		o
L	H02.07		b
M	E03.01		i
M	B02.04		i
M	B02.02		i
M	X		b
M	B02.06		i
H	D02.01.01		i
H	I02		i
M	I01		i
H	J02		b
H	K04.05		i
H	K01.01		i

Oddziaływania pozytywne

Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnątrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]	
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność	0	
Prywatna	0	
Nieznana	100	
Suma	100	

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Orczeńska A., Wilczek Z. 2001. Szata roślinna rezerwatu przyrody Morzyk na Pogórzu Cieszyńskim. Uniw. Śląski, Katowice. Msc. 2. Parusel J. 2012. Ekspertyza botaniczna dla potrzeb sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Cieszyńskie Źródła Tufowe”, Katowice. 3. Kulpiński K., Tyc A. 2022.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	12.76				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Skarpa Wiślicka	*	9.1
PL02	Morzyk	*	3.66

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
Adres:	Polska pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice
Adres e-mail:	sekretariat@katowice.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Nr 38/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Cieszyńskie Źródła Tufowe PLH240001 Link: http://dzienniki.slask.eu/legalact/2014/118/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)